GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 franci.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 200 — Sâmbătă, 12 (24) Septemvre. — 1887.

Braşovŭ, 11 Septemvre 1887.

Astăḍĭ ne-a venitŭ la cunoscinţă cuprinsulŭ discursului, ce l'a ţinutŭ ministrulŭ-preşedinte ungurescŭ Coloman Tisza Mercurĭ în Oradea-mare.

Presupunerea nóstră, că ministrulŭ-preşedinte se va folosi şi de acéstă ocasiune spre a tuna şi a fulgera în modulŭ sĕu obicĭnuitŭ contra pretinşilorŭ agitatorĭ ai naţionalităţilorŭ, nu s'a împlinitŭ.

De astădată ministrulŭ-preşedinte ne-a făcutŭ o surprindere tăcêndŭ cu totulŭ despre naţionalităţĭ, ca şi când n'arŭ mai esista. Póte că a făcut'o acésta în convingerea, că ceea ce era sĕ spună elŭ a şi esecutatŭ colegulŭ sĕu dela interne, însărcinândŭ pe procurorulŭ generalŭ a adresa cătră toţĭ procurorii din ţéră faimósa circulară, despre care amŭ raportatŭ în numĕrulŭ trecutŭ şi care are de scopŭ a întroduce unŭ felŭ de inchisiţiune pentru productele literare şi ḍiarele nemaghiare şi a curma astfelŭ pretinsa „agitaţiune a naţionalităţilorŭ“.

Probabilŭ că ministrulŭ-preşedinte Tisza a recunoscutŭ însuşĭ, că era inconvenabilŭ de a resuscita din nou cestiunea naţionalităţilorŭ tocmai în nisce momente, când Maiestatea Sa se afla în mijloculŭ Ardealului. De aceea s'a mărginitŭ mai multŭ la cestiunea fatală financiară şi şi-a propusŭ de a pregăti pe contribuabilĭ pentru viitórele urcărĭ de dare.

Îndată după cuvintele întroducĕtóre ale discursului sĕu a trecutŭ Tisza la situaţiunea financiară, care, ḍise elŭ, nu este aşa de critică şi de desperată, cum o descriu unii.

Totŭ acele frase ca mai nainte. Guvernulŭ ungurescŭ nu pórtă nicĭ o vină, că deficitulŭ s'a urcatŭ aşa de cumplitŭ, ba ministrulŭ-preşedinte reclamă încă în favórea lui meritulŭ, că acestŭ deficitŭ nu este încă şi mai mare.

Organulŭ contelui Apponyi „Budapester Tagblatt“, după ce constată că d-lŭ Tisza nicĭ de astădată n'a desfăşuratŭ unŭ programŭ financiarŭ alŭ guvernului, cum era fiecare în dreptŭ a aştepta şi după ce face unele observărĭ sarcastice asupra afirmăreĭ ministrului-preşedinte, că situaţiunea financiară este *seriosă*, dér nicĭdecum *critică*, resumă în următorulŭ modŭ esenţa vorbirei lungĭ din Oradea-mare:

„Ministrulŭ-preşedinte promite a mări veniturile statului şi-a micşora eheltuelele. Veniturile, ḍice elŭ, sĕ se măréscă printr'o *urcare a dărilorŭ*. Spirtulŭ şi tăbaculŭ vorŭ face începutulŭ, alte dărĭ vorŭ urma, cu tóte că *dările au crescutŭ deja enormŭ*. Chieltuielile au sĕ fiă reduse, întroducêndu-se principiulŭ *economiei*, despre care s'a vorbitŭ de atâtea orĭ. Că d-lŭ Tisza va reuşi a face sĕ scăpămŭ de datorii prin păstrare este lucru îndoiosŭ, căcĭ deşi este sigurŭ că dările ni se vorŭ urca, totuşĭ precum ne arată esperienţa, nu e posibilŭ a se reduce cheltuielile sub acestŭ regimŭ. Locuitorii statului vorŭ fi din nou suiţĭ la dare, acésta e sigurŭ, dér însuşĭ ministru-preşedinte nu crede — precum dovedesce puţina încredere ce-o arată limbagiulŭ sĕu şi alusiunea la ominosulŭ „celălaltŭ“ care va avé sĕ urmeze după elŭ — că nouĕle sarcinĭ de dărĭ vorŭ puté nimici deficitulŭ.“

„Cea mai însemnată cestiune, adecă cea financiară, n'a resolvat'o până acum ministrulŭ-preşedinte, şi în adevĕrŭ, declaraţiunile sale de acum ne dau asemenea puţină speranţă, că va resolva vreodată acéstă cestiune. Décă ne gândimŭ câtŭ de aspru şi de bruscŭ a judecatŭ Coloman Tisza pe ministeriulŭ Bitto, pentru că acesta n'a fostŭ în stare a restabili într'unŭ anŭ echilibrulŭ în financele statului; décă ne aducem aminte cu ce frase bombastice a debutatŭ Coloman Tisza în discursulŭ sĕu dela 1 Ianuariu 1875 şi décă vedemŭ acum, că acelaşĭ omŭ politicŭ n'a împlinitŭ nicĭ una din tóte minunatele promisiunĭ, ce le-a făcutŭ n'a împlinitŭ nicĭ una în cursŭ de doispreḍece anĭ, atuncĭ trebue sĕ ne îndoimŭ că ministrulŭ-preşedinte are priceperea şi puterea, de a-ĭe scóte din acea miseriă financiară seriósă, ca sĕ nu ḍicemŭ critică, în care ne-a băgatŭ“.

Are dreptate mai departe fóia apponyistă, décă nu se mângâie asupra acestei miserie financiare cu laudele ce le-a adusŭ d-lŭ Tisza „progresului culturalŭ“ şi „înmulţirei şcólelorŭ.“ Scim că aderenţii lui Apponyi nu diferă în privinţa „culturei maghiare“ de ideile d-lui Tisza, dér ne pare bine, că recunoscŭ celŭ puţinŭ, că printr'o cultură ce, precum scimŭ, se monopoliséză numai în favórea unei treimĭ a poporaţiunei statului, încă nu se póte şterge deficitulŭ.

Judecândŭ aşa dér seriosŭ starea lucrurilorŭ, ministrulŭ-preşedinte a procedatŭ de astădată fórte înţelepţesce, că n'a mai sulevatŭ în discursulŭ sĕu pe lângă miseria financiară şi miseria raporturilorŭ dintre naţionalităţĭ, care încă şi mai multŭ pledéză în contra lui şi a guvernului

Valahii şi regele ungurescŭ.

Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Ellenzék“ dela 16 Septemvre:

»Corespondentulŭ nostru din Deva scrie minunate lucrurĭ despre purtarea Valahilorŭ. Astfelŭ între altele vre-o 200 de Valahĭ s'au datŭ erĭ după ameḍĭ pe lângă Archiducele Albrecht, stăruindŭ ca acesta sĕ înainteze regelui petiţia lorŭ«.

»Dér Archiducele a datŭ deputaţiunei rĕspunsŭ negativŭ şi ea s'a depărtatŭ cu buzele umflate. Nu mai puţinŭ plouată a rĕmasŭ deputaţiunea preoţimei Valahe şi în urma rĕspunsului, pe care l'a datŭ regele la vorbirea protopopului Papiu, în care a accentuatŭ înaintea preoţilorŭ mai vêrtosŭ respectarea legilorŭ. Altmintrelea Valahii încă la întrarea în oraşŭ au voitŭ sĕ provóce o demonstraţiune bătătóre la ochĭ în contra Maghiarilorŭ şi numai întrevenirea plină de tactŭ a viceşpanului a împiedecatŭ neplăcerile. Apoi ḍĕu de astădată au avutŭ ocasiune fraţii valahĭ sĕ înţelegă, că svêrcolirile lorŭ înaintea corónei nu suntŭ tocmai plăcute — şi ar fi bine acum sĕ-şĭ vină odată în orĭ«.

După „Ellenzék“ s'a grăbitŭ şi corespondentulŭ tiszaistŭ din Pesta alŭ lui „Neue fr. Presse“ a trimite acestei foi unŭ asemenea comunicatŭ. Scopulŭ ce-lŭ urmăresce şi o fóiă şi alta e vĕditŭ. Vorŭ sĕ spele pe harapŭ ca sĕ nu mai fiă aşa de negru. Dér avemŭ credinţă tare, că svêrcolirile lorŭ în contra nóstră vorŭ rĕmâné de rusine. Svêrcolirile de carĭ vorbescŭ ei suntŭ simple născocirĭ şi ce rĕmâne adevĕratŭ din tóte este, că chiar şi prin asemenĭ comunicate tendenţióse nu se constată decâtŭ numai şi numai nemulţămirea generală a Românilorŭ.

Slăbirea influinţei Ungurilorŭ.

Foile Cehilorŭ bĕtrânĭ şi tinerĭ continuă a se ocupa de Ungurĭ.

„Narodni Listy“ ḍice că se simte în cercurile guvernamentale ungurescĭ o slăbire a influinţei ungurescĭ, asta o dovedesce vorbirea ce a ţinut'o deunăḍĭ Ludovicŭ Tisza la Seghedinŭ şi atitudinea lui „Nemzet“. Tóte svêrcolirile de 20 de anĭ ale Ungurilorŭ, ḍice fóia cehă, tótă presiunea, tótă persecuţiunea naţionalităţilorŭ nemaghiare a fostŭ muncă zadarnică şi perdută. Ungurii se simtŭ aḍĭ totŭ aşa de slabĭ şi fară putere faţă cu raporturile europene, precum erau şi la inceputulŭ erei celei nouĕ, ce s'a întrodusŭ prin pactulŭ cu Beust. „Amŭ susţinutŭ totdeuna, că aşa se va fini cântecŭlŭ ungurescŭ. Adeseorĭ de pe buzele ţĕranilorŭ slavĭ, la întrebarea, că ce progresŭ face maghiarismulŭ în scólele slave, amŭ primitŭ rĕspunsulŭ: Ah ce, cu maghiarismulŭ nu e nimicŭ. Copii trebue sĕ înveţe ungaresce, dér îndată ce părăsescŭ scóla, nicĭ nu se mai gândescŭ la aceea. Maghiarismulŭ nu însémnă nimicŭ în lume. E cunoscutŭ şi aceea, că în urma pressiunei maghiare, germanismulŭ nu numai în Croaţia a prosperatŭ totŭ mai multŭ, ci chiar în Pesta şi în Buda nu potŭ împedeca lăţirea germanismului. E mirare dér, că Ungurii îşĭ simtŭ slăbiciunea lorŭ? Décă actuala partidă guvernamentală în Ungaria ar avé sentimente amicale faţă cu propriulŭ poporŭ, atuncĭ ar trebui ca, atâtŭ faţă cu propriele popóre nemaghiare, câtŭ şi faţă cu jumătatea de dincóce a monarchiei, sĕ'şĭ schimbe politica ei. Durere, că pentru o astfelŭ de schimbare nu se vede nicĭ unŭ semnŭ nicĭ dincolo nicĭ dincóce.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

„Rĕsboiulŭ din Bucurescĭ scrie:

Pe când Turculŭ celŭ fanaticŭ s'a desvĕţatŭ încă dela 1878, — de când ne-am declaratŭ independenţĭ — d'a ne mai privi de statŭ vasalŭ şi ţinutŭ d'a satisface felŭ de felŭ de pretensiunĭ când din partea Porţii când din partea vreunuia din fostele puterĭ garante, — vecinii noştri, nobilii şi civilisaţii Ungurĭ, nu se pot încă familiarisa cu nicĭ unŭ preţŭ cu ideea, că atâtea drepturĭ câte avemŭ noi d'a ne amesteca în afacerile interiore ale lorŭ, totŭ atâtea au şi ei d'a se amesteca în ale nostre.

Art. 21 din constituţia nóstră garantéză absoluta libertate a constituţii precum şi libertatea tuturorŭ cultelorŭ, intru câtŭ însĕ celebraţiunea lorŭ nu aduce o atingere ordinei publice seu bunelorŭ moravurĭ; — libertăţĭ care datéză chiar multŭ mai nainte de constituţia nóstră actuală. — Aşa fiindŭ, n'a fostŭ împedecată până aḍĭ nicĭ o religiă, fiă de vre-unŭ ritŭ creştinŭ, fiă de ritulŭ mosaicŭ, d'aşĭ clădi temple de rugăciune şi d'aşĭ celebra culturile lorŭ în deplină libertate şi în cea mai complectă linişte. — Mai multŭ de câtŭ atâtŭ: Unele din aceste culte atêrnândŭ de nisce autorităţĭ superiore ale bisericilorŭ din streinătate, nimenea nu s'a gânditŭ a pune cea mai mică piedecă petrecerii în ţéră a unora din demnitarĭ, carĭ au venitŭ şi vinŭ sĕ visiteze bisericele lorŭ, ţiindŭ predicĭ şi regulândŭ afacerile lorŭ eclesiastice.

Cu tóte acestea avemŭ aḍĭ sĕ inregistrămŭ o plângere amară — nu a unorŭ locuitorĭ din ţéră, ci a vecinilorŭ noştri ungurĭ, în contra mĕsurilorŭ luate de guvernulŭ nostru spre a împedeca pe episcopulŭ reformaţilorŭ, pe Monsignorele Dominik Szasz, d'a ţiné discursurĭ în locurĭ deschise, d'a visita scólele coreligionarilorŭ lui, scolĭ care nu potŭ funcţiona de câtŭ strictŭ după legile nóstre generale relative la instrucţiunea publică.

Celŭ dânteiu actŭ de inprudenţă, pe care l'au comisŭ impintenaţii noştri vecinĭ, a fostŭ marele tapajŭ ce au făcutŭ prin ḍiarele lorŭ asupra hotărîrii numitului episcopŭ, d'a porni în România în scopŭ d'a realisa nisce proiecte, relative la organisaţia séu unirea comunităţilorŭ protestanţilorŭ reformaţĭ (Calvinĭ); bine înţelesŭ numai şi numai a celorŭ de naţionalitate maghiară, — căcĭ avemŭ şi numĕroşĭ elveţienĭ de acéstă religiă, carĭ însĕ nicĭ nu frecventéză biserica calvină, de órece ea are mai multŭ unŭ caracterŭ naţionalŭ, aparţinêndŭ unei comunităţĭ compusă numai din Ungurĭ, alŭ căreia preotŭ nu scie decât numai ungaresce slujindŭ numai în acéstă limbă.

Ţineamŭ sĕ menţionămŭ aceste împrejurărĭ, pentru a stabili că, în afacerea de care ne ocupămŭ, religiunea séu credinţele religióse jócă unŭ rolŭ secundarŭ, pe când vecinii noştri se silescŭ a da lucrurilorŭ unŭ caracterŭ cu totulŭ altfelŭ, imputându-ne unŭ felŭ de persecuţiă în contra elementului ungurescŭ.

Scopulŭ tapajului făcutŭ de cătră ḍiarele maghiare cu hotărîrea acestui episcopŭ d'a porni în România, nu puté fi altulŭ, decâtŭ pe d'oparte d'a provoca nisce manifestaţiunĭ pompóse de primire în ţéră la noi, ér pe de alta, prin apariţiunea sa oficiósă precum şi prin dispoziţiunile ce era decisŭ sĕ le ia la noi prin pretinsa sa autoritate, — care însĕ trece peste atribuţiunile sale pur religióse, — sĕ stabiléscă unŭ felŭ de precedentŭ, pe care nu puteamŭ sĕ-lŭ tolerămŭ ca statŭ independentŭ şi prin urmare fórte corectŭ a procedatŭ guvernulŭ împiedecându-lŭ d'aşĭ realisa proiectele sale.

Rolulŭ orĭ-cărui demnitarŭ bisericescŭ streinŭ, care vine în ţeră, nu póte fi de àtŭ pur religiosŭ şi acésta chiar, fără a atinge câtuşĭ de puţinŭ vre-o disposiţiă a legilorŭ nóstre generale privitóre la orĭ ce cultŭ; — ei potŭ sĕ visiteze bisericile lorŭ invitândŭ pe coreligionarĭ spre a da poveţe de moralitate seu bisericescĭ preoţilorŭ şi credincioşilorŭ lorŭ; însĕ nicĭ odată nu le póte fi permisŭ s'alunece pe alte tĕrîmurĭ, precum este obiceiulŭ d-lorŭ Ungurĭ, carĭ nu lasă sĕ treacă nicĭ o ocasiă spre a-şĭ manifesta ura lorŭ neîmpăcată contra naţionalităţiĭ române. Vomŭ proba acésta prin fapte positive în numĕrulŭ nostru viitorŭ.

SCIRILE ŢILEI.

Cu ocasiunea deschiderei nouluĭ anŭ şcolarŭ 1887/8 la universitatea din Clusiu, fostulŭ rectorŭ magnificus Dr. Ianos Szamosy ţinu o vorbire în care ţise între altele: »M'am gânditŭ multŭ şi desŭ asupra împrejurărei, că ce póte fi motivulŭ, de universitatea nóstră cu tóte fundaţiunile, stipendiele, preţurile şi scutirile de taxe de învĕţămêntŭ, nu e mai numerosŭ visitată, şi am ajunsŭ în fine la convingerea, că trebue căutată causa în scumpetea estraordinară a oraşului nostru. Scumpe şi rele suntŭ locuinţele, scumpă şi relativŭ rea îngrijirea şi nutrirea junimei. Nu numai universităţiĭ nóstre, ci şi oraşului i-ar face unŭ bunŭ serviţiu acela, care şi-arŭ îndrepta atenţiunea asupra ameliorării acestorŭ stărĭ. Clusiulŭ trebue sĕ devină unŭ oraşŭ universitarŭ în sensulŭ strictŭ alŭ cuvêntului, dér oraşele universitare trebue sĕ îngrijéscă de esistenţe bune şi eftine". — Vorŭ fi şi acestea motive de slabă visitare a universităţiĭ clusiane; e tristŭ lucru însĕ, că nu vréu sĕ recunóscă »patrioţii« adevĕratele motive: numĕrulŭ micŭ alŭ Ungurilorŭ în Ardélŭ, şovinismulŭ unguresc fără semĕnŭ, persecutarea şi batjocurirea tinerimei nemaghiare, caracterulŭ curatŭ maghiarŭ alŭ universităţiĭ, etc. In astfelŭ de împrejurărĭ, câtŭ e hĕulŭ nu va fi Clusiulŭ oraşŭ universitarŭ.

—x—

Din causa difteritei ce bântue, s'au închisŭ tóte institutele de învĕţămêntŭ din Blaşiu pe timpŭ nedeterminatŭ.

—x—

Precum i se scrie din Reghinŭ fóiei „Sieb. Deutsch. Tgbltt", notarulŭ I. Fleischer din Bateşŭ, care de 20 de anĭ a domnitŭ ca unŭ paşă, e trasŭ în cercetare disciplinară şi suspendatŭ din funcţiune pentru negligenţă în serviciu, necunoscinţa de lege, şi pentru alte fapte penale ca: cassa comunală gólă puşcă, cu tóte venitele cele marĭ, disordine şi încurcătură în administrarea comunei, taxele îndoite pentru avertismentele de dare, modificarea hotărîrilorŭ representanţei comunale în protocolŭ-séu chiar netrecerea lorŭ în protocolŭ, luarea de taxe pe timbre ce le folosea numai parte din ele orĭ de locŭ, aşa că partidele plăteu din nou timbrele şi alte multe fapte cuprinse în 40 de cóle ce le-a scrisŭ solgăbirĕulŭ. — Şi abia după 20 de anĭ i se descoperă pe atele! Ce „strălucită" administraţiă!

—x—

In 9 (21) Septemvre n. a repausatŭ protopopulŭ tractului Blaşiu şi directorulŭ preparandială, normalŭ şi alŭ scólei de fete din Blaşiu, Alimpiu Blaşianu, în etate de 59 anĭ. Inmormêntarea s'a sĕvêrşitŭ adĭ în 11 (13) Septemvre n.

—x—

La congresulŭ higienicŭ ce se va ţine în Viena s'au anunţatŭ până acum a lua parte 1720 de membri din diferite părţĭ ale lumei. Romània va fi representată de către profesorulŭ de universitate Dr. Felix. D-sa se duce la Viena cu câte-va ţile înainte de deschiderea congresului, pentru că — fiindŭ raportorŭ — a fostŭ chiematŭ mai nainte împreună cu ceilalţĭ raportorĭ ai acestei învĕţate întrunirĭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, comerţŭ şi industriă a încuviinţatŭ comunei Măghiăruşŭ din comitatulŭ Murĕşŭ-Turda, ca tĕrgurile anuale, în loŭ de terminele de până acum, sĕ şi-le ţină în viitorŭ la 6 Februarie, 10 Aprilie, 5 Augustŭ şi 15 Noemvre.

—x—

Lucrările de trasare a căiĭ ferate vicinale Sibiiu-Făgăraşŭ, cu staţiunĭ la Tălmaciu şi Avrigŭ, fiindŭ gata, se vorŭ aşterne ministerului spre aprobare, cerêndu-i-se şi concesiune definitivă pentru construirea liniei.

—x—

Agio vamalŭ s'a stabilitŭ pe luna Octomvre cu $2^{1}/_{2}$%.

—x—

Cetimŭ în „Ecoulŭ Severinului": „In obórele de rîmătorĭ din Severinŭ s'au instalatŭ până acum 2000 de rîmătorĭ, din carĭ 720 se hrănescŭ de direcţiune şi restulŭ de proprietarii lorŭ. Peste curêndŭ se va face unŭ transportŭ de porcĭ de ai noştri la Steinbruch. Grăsimea, frumseţea şi greutatea lorŭ va întrece pe orĭce alţĭ rîmătorĭ din pieţele străine, carĭ s'au presentatŭ până adĭ în comerciu."

—x—

Din Mangalia i se scrie „Uniriĭ", că sub o movilă de lângă oraşŭ, la o înălţime de 5 metri d'asupra nivelului mărei, s'a datŭ de nisce zidăriĭ de piétră, aşeţate în formă de boltă, şi pare sĕ fi fostŭ acolo unŭ cavou. La basă, zidăriele se întindŭ; s'au scosŭ petre fórte marĭ, ele suntŭ lipite între ele prin straturĭ de varŭ. S'au începutŭ săpăturĭ; se cere însĕ timpŭ şi braţe multe ca sĕ se pótă pĕtrunde înăuntru.

—x—

Vechiulŭ şi marele clopotŭ alŭ Mitropoliei din Bucurescĭ a fostŭ fotografiatŭ şi adĭ séu mâne va fi spartŭ în mai multe bucăţĭ spre a pute fi transportatŭ la Pesta, ca sĕ fiă din nou turnatŭ. Noulŭ clopotŭ se va aşeţa pe dealulŭ Mitropoliei, în dréptă; lucrările de fundaţiune se vorŭ începe în curêndŭ. Noulŭ clopotŭ va avea următórea inscripţiă: „Anulŭ M.D.CCCLXXXVIII. Sub Regele Carolŭ I şi Elisabeta. Regina, purtândŭ cârma Mitropoliei Ungro-Vlahiei Domnulŭ Domnŭ Iosifŭ Gheorghianu, Primatulŭ Românieĭ, s'a turnatŭ din nou clopotulŭ acesta alŭ catedralei Mitropolitane, din iniţiativa Sa, prin subscriere publică. Materialulŭ s'a luatŭ atâtŭ din clopotulŭ spartŭ, care a fostŭ turnatŭ din tunurile luate de armata rusă la Silistra în anulŭ 1829, fiindŭ guvernatorulŭ Principatelorŭ generalŭ Kiselef, ér Mitropolitŭ alŭ ţĕrei Grigore, câtŭ şi din unŭ altulŭ micŭ, făcutŭ sub Mitropolitulŭ Teodosie în anulŭ 1693". Pe partea opusă va fi o inscripţiă biblică, ér pe părţile laterale vorŭ fi gravate: marca ţĕrei, patronii Mitropoliei, şi sf. Dimitrie, precum şi marca fabricei, unde clopotulŭ va fi turnatŭ.

Din Austria.

Lupta Cehilorŭ în contra mĕsurilorŭ ministrului *Gautsch* ia pe ţi ce merge mai marĭ dimensiunĭ. Se conchiamă încă şi acum meetingurĭ cu scopŭ de a protesta în contra lorŭ. Guvernulŭ a interţisŭ câteva din aceste meetingurĭ sub diferite pretecste.

In ţilele aceste oraşulŭ Kuttenberg a trimisŭ o deputaţiune la ministrulŭ Gautsch ca sĕ se plângă că tractéză în modŭ aşa de maşterŭ interesele învĕţămêntului în acestŭ oraşŭ. „Hlas Naroda" critică aspru pasulŭ acesta alŭ oraşului numitŭ ţicêndŭ, că raporturile faţă cu ministrulŭ de instrucţiune au devenitŭ o *afacere generală solidară a întregului poporŭ cehicŭ* şi că îi este numai spre scădere *oposiţiunei cehice*, décă unŭ oraşŭ singuraticŭ se esclude dela solidaritate pentru unŭ interesŭ localŭ şi merge sĕ cerşéscă la ministru, umilindu-se astfelŭ printr'o *acţiune separată*.

Nu trece o ţi ca sĕ nu fiă atacatŭ câtŭ se póte de aspru ministrulŭ Gautsch din partea pressei cehice. Acum se plângŭ foile din Praga că la numirile din urmă de profesorŭ Gautsch, nu a avutŭ în vedere şi aceea ca cei numiţĭ, pe lângă aceea, că vorbescŭ limba cehică, *sĕ aibă şi sentimente cehice*. Profesorii numiţĭ de Gautsch adaugă foile cehe, neavêndŭ sentimente cehice vorŭ veni în conflictŭ cu sentimentele junimei cehice şi acésta este unŭ lucru condamnabilŭ din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ de cultură cehice.

Una din foi anunţase, că clubulŭ Cehilorŭ din camera vienesă nu va întreprinde nicĭ o acţiune în contra ministrului Gautsch. Faţă cu acéstă faimă, organulŭ lui Rieger declară, cum vĕţurămŭ mai susŭ lupta contra ministrului ca o afacere solidară a tuturorŭ Cehilorŭ, ér Gazeta de Moravia asigură, că „Cesky klub" va fi silitŭ sĕ întreprindă o acţiune în contra lui Gautsch. Sesiunea viitóre parlamentară promite dér a fi fórte mişcată.

Vorbirea ministrului Tisza în Oradea-mare.

O telegramă de erĭ ni-a comunicatŭ în câteva cuvinte numai esenţa discursului ce primulŭ ministru Tisza l'a adresatŭ alegĕtorilorŭ sĕi din Oradea mare. „Agenţia Havas" ne comunică unŭ resumatŭ mai complectŭ din acéstă vorbire. Ministrulŭ constată, că Ungaria a făcutŭ marĭ progrese economice şi a îmbunătăţitŭ situaţiunea sa financiară. Guvernulŭ speră că, urmândŭ sĕ facă economii, se vorŭ obţine beneficii mai marĭ din consumarea tutunului şi că se va ajunge la restabilirea echilibrului bugetarŭ. Guvernulŭ speră a obţiné unŭ venitŭ mai mare prin regularea impositului asupra beuturilorŭ spirtuóse. Finanţele suntŭ încărcate prin sarcinele ce impunŭ întreţinerea armatei. Ministrulŭ preşedinte ţice că dorinţa câtorva marĭ puterĭ de a nu vedea turburându-se aşa de iute pacea europénă este întemeiată; dér, adauge densulŭ, suntemŭ siliţĭ a întreţine forţa armatei nóstre, atâta vreme câtŭ popórele vecine vorŭ desfăşura o mare activitate nu numai pentru a întreţine armata lorŭ, dér şi pentru a o spori.

Unde va fi vĕţutŭ ministru-preşedinte progresŭ economicŭ şi îmbunătăţire a situaţiunei economice, Dumneţeu scie, la noi de sigurŭ că nu. Dovadă emigrările şi sĕrăcia care bântue ca o epidemia.

Unŭ învĕţatŭ nesciutorŭ.

François Coppée — ţice „Naţiunea" — a datŭ în repetiţia la Odeon o nouă dramă intitu-

FOILETONU.

Scóla pseodo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886. 8° 252 pag.

(Urmare.)

Avemŭ aşadér sĕ adorămŭ în istoriografia ţĕrilorŭ nóstre pe doi Moise, pe Notariulŭ anonimŭ alŭ regelui Bela ca Moise alŭ istoriografiei unguresci şi pe Petru Maiorŭ ca Moise alŭ istoriografiei române. „Acesta, adecă Petru Maiorŭ, ne spunŭ editorii sĕi din Buda-pesta, documentă gloriósa nóstră origine italo-romană, elŭ ne probă că suntemŭ Latinĭ, fii lui Traianŭ şi Romanĭ, elŭ ne documentă vechimea şi continuitatea poporului românŭ în Transilvania, şi totodată ne documentă şi drepturile, ce ne competŭ aicĭ ca poporulŭ celŭ mai vechiu.

Aşa vorbescŭ nu numai editorii scrierilorŭ sale din Buda-Pesta, dér chiar şi învĕţatulŭ Densuşianŭ se esprimă în a. 1885 în acelaşĭ înţelesŭ ţicêndŭ: „Şi aci spre onorea sciinţei române trebue sĕ amintimŭ, că părerile lui Petru Maiorŭ, în ce privesce epoca vechiă séu epoca romană, anume că Dacii parte au fostŭ esterminaţĭ, parte au părăsitŭ ţéra, şi în fine că poporulŭ românŭ nu s'a amestecatŭ cu Dacii, — au fostŭ aprope pe deplinŭ aprobate de lumea învĕţaţilorŭ de astăţĭ, şi chiar din partea acelora, carĭ în cestiunea post-romană, au rĕmasŭ încă adversarii lui Petru Maiorŭ şi ai întregei scóle române.

Acéstă scólă istorică română, pe care Densuşianu cu convicţiune sciinţifică o amintesce aicĭ, de sigurŭ că nu s'a formatŭ numai dela a. 1871, după ce au apărutŭ studiele lui Rösler despre Românĭ, ci ea a trebuitŭ de sigurŭ sĕ esiste încă din timpulŭ lui Petru Maiorŭ, şi la formarea acestei scóle a contribuitŭ de sigurŭ Şincai precum şi Petru Maiorŭ.

In ce privesce pe George Şincai, scóla istorică română a formatŭ o legendă în jurulŭ lui şi prin care vrea sĕ caracteriseze într'unŭ modŭ nemai auţitŭ tirânia ungurescă.

Alesandru Popŭ din Transilvania — care dela a. 1849 îşĭ desvoltă tótă activitatea sa în Ţera românéscă sub numele de Ilarianŭ Papiu, citi în anulŭ 1869 în sînulŭ Academiei române din Bucurescĭ unŭ discursŭ sub titlulŭ: „Viéţa, operele şi ideile lui George Şincai".

Şincai, scrie Popŭ, înaintă în 1 Iunie 1813 opera sa: „*Chronicon Daco-Romanorum sive Valachorum*" censorului din Transilvania, care îşĭ dete părerea, că tipărirea acestei opere nu se póte concede, fiindŭ că publicarea ei ar ave urmărĭ periculóse. Popŭ pune în péna censorului următórea sentinţă: „*Opus igne, autor patibulo dignus*" = opera merită sĕ fiă arsă, ér autorulŭ sĕ fiă spênţuratŭ".

Când Popŭ îşĭ termină discursulŭ sĕu, Heliade, preşedintele Academiei, se sculă şi ţise: »Domnii mei, ţiua de astăţĭ este o ţi memorabilă, fiindŭ că amŭ eternisatŭ memoria lui George Şincai, a unuia din cei mai marĭ Românĭ, a unui *martirŭ* alŭ naţionalităţiĭ nóstre".

Unŭ altŭ scriitorŭ însemnatŭ românŭ, Obedeanu, publică în a. 1876 în Parisŭ cu ocasiunea esposiţiunii universale de atuncĭ o carte intitulată: „*La Roumanie économique d'après les données les plus récentes*", în care densulŭ înfăţişéză raporturile Româniĭlorŭ cu Ungurii, şi între altele naréză următórele despre Şincai: »Pe la finele seculuĭ trecutŭ, Şincai fu trimesŭ la Roma, ca sĕ termine studiele teologice. In Roma Şincai lucră ţi şi nópte la istoria patriei sale. Abia se întórse apoi acasă şi aci avŭ sĕ sufere viéţa întrégă persecuţiunĭ, fiindŭ că elŭ susţinuse în cronica sa drepturile Româniĭlorŭ de a fi o naţiune liberă şi independentă. Guvernulŭ ungurescŭ condemnă pe autorŭ la furcĭ, şi opera sa sĕ fiă arsă, fiindŭ că aşa a fostŭ verdictulŭ censorului. Nefericitulŭ patriotŭ fu silitŭ sĕ fugă, sĕ se ascundă şi petrecŭ întrégă viéţa sa în mare estremă miseriă".

Orĭ-cine va reti discursulŭ lui Popŭ, va trebui sĕ simţéscă cu durere esclamaţiunea preşedintelui Academiei

lată *Justicier*. Piesa are unŭ subiectŭ din evulŭ mediu; acţiunea se petrece la sfârşitulŭ vécului XV pe ţĕrmurile Dunărei.

Constantinopolulŭ e luatŭ de Mahomedŭ, Turcii, beţi de gloriă, se năpustescŭ asupra Europei desarmate. Decă barbarii ar trece Balcanii, singura piedecă, lumea creştină arŭ fi in prada lorŭ.

Atuncĭ in munţii aceştia sĕlbatici, se rădică unŭ poporŭ de viteji. Soldaţii suntŭ strămoşii rasselorŭ acestora de Albanesĭ, Sêrbĭ şi Bulgarĭ, ale căror urme le mai vedemŭ şi adĭ.

Şefii lorŭ se numescŭ Scanderberg, marele Hunyade şi Mihaiu Vitézulŭ. Ei se impotrivescŭ şi in sfârşitŭ cadŭ; dêr naţiunile catolice iau dela dênşii pildă şi se unescŭ atuncĭ in potriva năvălitorilorŭ.

François Coppée face bine că esplică corespondentului ḑiarului „L'Independance Belge", din care împrumutămŭ novela acésta, că elŭ, autorulŭ, n'a ţinutŭ sémă tocmai de datele istorice şi etnografice, ci mai multŭ de inspiraţiunea sa poetică. Altmintrelea n'amŭ înţelege cum a comisŭ colosala greşélă de a face din Mihaiu-Vitézulŭ unŭ comandantŭ alŭ Albanesilorŭ, Sêrbilorŭ şi Bulgarilorŭ.

Orĭ cum ar fi, nu este permisŭ unui autorŭ — cu atâtŭ mai multŭ că se numesce François Copée — sĕ trateze unŭ subiectŭ istoricŭ fără sĕ cunóscă istoria.

Esemplu demnŭ de imitatŭ.

Ciceu, Augustŭ 1887.

Stimabilă Redacţiune! Românulŭ nu va peri nicĭ odată. Cu câtŭ presiunea asupra lui este mai mare, cu atâta mai multŭ se vĕdesce in Românĭ iubirea câtră limba lui străbună şi talentulŭ, ce nu póte fi nimicitŭ nicĭ odată. Pe când — în urma persecuţiunilorŭ celorŭ dela cârmă pornite asupra nóstră — unii din tinerii noştri propagă cultura in limba română prin Bitolia în Macedonia, şi in părţile orientale cele mai estreme ale Orientului europeanŭ, devenindŭ astfelŭ apostolii culturei la fraţii din acele părţĭ, pe atuncĭ tinerii şi bărbaţii din generaţiunea mai tinêră rĕmaşĭ in patria acésta, vĕḑendŭ că subsistinţa lorŭ după carte este tare problematică, incepŭ a-şĭ insuşi şi sciinţa diferitelorŭ arte şi măiestrii, şi încă intr'unŭ modŭ pe câtŭ de repentinŭ pe atâta şi de escelentŭ.

Acéstă mişcare progresivă din sînulŭ fraţilorŭ mei voiu proba-o din când in când prin fapte. De astădată am onóre a vĕ trimite portretulŭ*) d-lui notarŭ cercualŭ Georgiu Micu din Nuşfalĕu — Comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca — ţinêndŭ în mână ca sĕ cetéscă iubita nóstră „Gazeta Transilvaniei." Acestŭ portretŭ esecutatŭ cu multă acurateţă precum vedeţĭ, este făcutŭ — afară de expunere — de propria d-sale mână.

D-lŭ notarŭ G. Micu vĕḑêndŭ câtŭ de nesigură este pânea Românului la noi aplicatŭ in orĭ ce oficiu — în decursŭ de trei lunĭ, dela unŭ cumnatŭ alŭ sĕu a învĕţatŭ arta fotografică. Astădĭ d-lŭ Micu pe lângă notarŭ este şi unŭ bunŭ fotografŭ românŭ în părţile aceste, precum ilŭ dovedesce lucrulŭ sĕu

Iniţiativa fratelui Micu este cu atâta mai recomandabilă, cu câtŭ pe acéstă cale *orĭ ce Românŭ îşĭ póte asigura subsistinţa, când adecă pe lângă carte mai învéţă şi altă artă séu chiar măiestriă onorabilă.* Dêr mai câştigămŭ în modulŭ acesta în două privinţe:

1) Nu suntemŭ siliţĭ a ne părăsi patria şi a face locŭ la streinĭ. 2) Mulţĭ dintre noi nu vorŭ avé nevoiă a-şĭ părăsi legea şi a-şĭ renega numele pentru câte unŭ oficiu séu osŭ de rosŭ din partea statului, nicĭ pentru pierderea luĭ.

Sĕ facemŭ dêr usŭ, fraţilorŭ, de mintea nóstră, de talentele nóstre. Acésta este destulŭ de invenţiósă ca sĕ ne dobêndéscă tóte mijlócele de lipsă pentru subsistenţa nóstră, pentru conservarea naţionalităţii nóstre, pentru care scopŭ datorŭ este fiecare Românŭ sĕ intrebuinţeze tóte mijlócele oneste şi legale, după esemplulŭ fratelui Micu, ca sĕ nu fiă silitŭ intr'o oră de nenorocire a lua lumea în capŭ. Amŭ ḑisŭ.

*) Mărturisimŭ că e fórte isbutită fotografia şi nu putemŭ decâtŭ sĕ felicitămŭ pe d-lŭ Micu pentru salutara ideă de a învĕţa o măestriă, care e plugŭ de aurŭ. Red.

Carlotta Leria.

Etă — după „Voinţa Naţională" — in ce modŭ apreciéză celebrulŭ criticŭ musicalŭ Fetis (care semnéză cronicile sale din „Independance Belge" cu XX), talentulŭ de cântăréţă şi soală a artistei române Leria:

„D-ra Leria a făcutŭ unŭ forte fericitŭ debutŭ in rolulŭ Margarite (din Huguenoţĭ). Ea are vocea pre plăcută, mlădiósă şi bine pusă, de o frumósă calitate de timbru şi mai alesŭ în registrulŭ de susŭ. Ca vocalistă ea nu se mărginesce a da „*l'à-pen-près* alŭ trăsăturilorŭ; ea le esecută realminte, lealminte. Deşi e cântăréţă légère de operă mare, avêndŭ în atribuţiunile ei departamentulŭ fioriturilorŭ, atenţiunea d-rei Leria nu s'a îndreptatŭ esclusivŭ asupra virtuosităţei; ea scie colora o simplă frasă metodică şi nu ignoră ce mijlocŭ puternicŭ se dobândesce in orĭ-ce genŭ de musică, din studiulŭ accentului. Pe lângă tóte acestea Leria este comediană bună şi jócă cu inteligenţă rolulŭ ce cântă cu artă. Principesele de opere marĭ n'au obiceiulŭ sĕ ne pré dea tóte aceste. Leria a făcutŭ sĕ iasă în realţă şi cu fineţă bucăţi pe carĭ alte cântăreţe le lasă nebăgate de sémă. Aşa bunioară ea ḑise, adresându-se câtră Velentinŭ şi vorbindŭ de Raulŭ: »Ei bine, atuncĭ eu ilŭ voiu vedea! in aşa modŭ, că aminti pe M-lle Carvalho, şi totuşĭ fără a o copia, ci punêndŭ în vorbele aceste, ca şi dênsa, o spirituală intenţiune."

Celebrulŭ criticŭ, pururea forte scumpŭ la laudatŭ, este, cum se vede din cele de susŭ, pe deplinŭ mulţămitŭ de arta şi vocea iubitei nóstre Româncuţe. Abia atâtŭ găsesce de corectatŭ, nu în cântecŭ, ci in joculŭ de actorŭ alŭ Leriei, că o îndémnă sĕ nu înmulţéscă »parfois« gesturile peste mĕsură, gesturĭ esplicate prin emoţiunile debutului.

Unŭ altŭ ḑiaristŭ cronicarulŭ dela „Le Rapide" din 11 Septemvre, după ce vorbesce cu laudă de artiştĭ şi după ce constată nesuccesulŭ tenorului Tumié, cu cea mai mare nepărtinire ḑice apoi: „*Pour la bonne bouche* am lăsatŭ sĕ vorbimŭ despre d-ra Leria. Bravo! Margareta de Navara: Du-te de te spênḑură d-ră Hamaekers! Chiar şi după d-ta, s'au găsitŭ cine sĕ detaileze şi sĕ-lŭ facă fermecătorŭ, — fermecătorŭ, m'audĭ d-ta? — rolulŭ ridiculŭ alŭ reginei din Huguenoţĭ! Elle est tout bonnement ravistanse M-lle Leria! şi are o voce frescă şi frumósă ca a unei pasĕre de codru, (ierte-mi-se astă comparaţiune clasică: de astă-dată baremĭ ea este justă!) şi a sciutŭ sĕ pórte diadema cu nu pre multă îngâmfare şi sĕ semene cu o adevĕrată regină: da, Leria a fostŭ adorabilă!"

Tóte ḑiarele din Bruxela suntŭ pline de asemenea laude la adresa Leriei nóstre. Corespondinţele ḑiarelorŭ parisiene confirmă şi ele asemenea mare succesŭ. Cetiţĭ „Le Temps", „Gilblas", »Le Matin", „Le Figaro", etc., etc

Raportŭ poliţienescŭ. — Lunĭ în 19 Septemvre n. G. Spuderca, locuitorŭ în Schein, a furatŭ mamei sale Maria Spuderca mai multe bucăţĭ de îmbrăcăminte şi dispărŭ din casa părintéscă. Adĭ însĕ făptuitorulŭ, care voia sĕ amaneteze la oficiulŭ de amanetare printr'unŭ espresŭ lucrurile furate, fu prinsŭ şi predatŭ judecătoriei penale.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CLUŞIU, 23 Septemvre. — Regele a sosítŭ aci la 5 óre d. a. şi a fostŭ fórte entusiasticŭ primitŭ.

LONDRA, 23 Septemvre. — Regina Victoria a luatŭ asupră'şĭ mediaţiunea între Italia şi Abisinia.

BERLINŬ, 23 Septemvre. — Bismarck serbéză adĭ în tótă liniştea jubileulŭ de 25 anĭ ca ministru. Numai miniştrii ii îmânéză o adressă.

SOFIA, 23 Septemvre. — O bandă de tâlharĭ a jefuitŭ lângă Bakarel poşta şi pe câţiva călĕtorĭ.

VIENA, 23 Septemvre. — Zalewski, autorulŭ furtului comisŭ la poşta din Viena, fiindŭ trimisŭ înaintea Curţei cu Juraţĭ, a declaratŭ înaintea juriului că a fostŭ membru alŭ asociaţiunei secrete anti-germane şi panslaviste şi că acéstă asociaţiune, patronată de răposatulŭ Katkoff, este formată între Rusia şi Francia. Acusatulŭ pretinde a fi furatŭ banii din ordinulŭ şefului sĕu. Acestŭ pretextŭ curiosŭ este neapĕrată mincinosŭ. Zalewski a fostŭ condamnatŭ la 8 anĭ închisóre grea, êr Jeny Nathansohn a fostŭ achitatŭ.

DIVERSE.

Căsătoria prin firulŭ telegraficŭ. — O căsătoriă din cele mai romantice a fostŭ celebrată ḑilele acestea la Starke Station în Georgia. Soţii nu se vĕḑuseră înaintea ceremoniei. Tenĕrulŭ H. Harris, era impiegatŭ telegrafistŭ la Daltan, éră tênĕra, Ella Philips, încă ocupa acelaşĭ postŭ la Sugas-Valley. In momentele de recreaţiune, Harris şi Ella se întreţineau personalŭ, prin firulŭ electricŭ, spunêndu-şĭ fiă-care impresiunile momentului. De aci simpatiă, amiciţiă şi, in cele din urmă, amorŭ şi propunerĭ de căsătoriă. Deunădĭ, hotărându-se în fine a se căsători: cu tóte formele, îşĭ dete întâlnirea la Starke-Station, unde, după compariţiunea lorŭ înaintea oficerului stărei civile, sĕvĕrşiră şi ceremonia religiósă sub umbra celui mai mare şi mai stufosŭ nucŭ din partea locului. După ceremoniă, d-nulŭ şi d-na Harris au plecatŭ la Dalton, şi acum fiă care din ei îşĭ ocupă funcţiunea respectivă, cu hotărirea ca, odată celŭ puţinŭ pe anŭ, sĕ se întórcă sub umbra fermecătorului nucŭ. —

***

Călĕtoria d-nului Emil Holub în Africa. — Din Viena se telegrafiază, că lucrurile aduse din Africa de Dr. Holub vorŭ puté fi espuse publicului abia în 1889. Dr. Holub a pĕtrunsŭ impreună cu soţia sa 316 milurĭ englese spre Nordŭ (incepêndŭ dela Karpstadt), tótŭ prin ţéră necunoscută, printre seminţiĭ, carĭ nu vĕḑuseră nicĭ unŭ bărbatŭ albŭ şi încă şi mai puţinŭ o femeiă albă. De ea aveau aceştĭ sĕlbaticĭ şi lacomĭ ómenĭ aĭ naturei celŭ mai mare respectŭ· nicĭ odată nu se apropiau pré tare de ea, adeseorĭ conduse ea nearmată cu succesŭ tractările cu căpeteniile, pe când bărbatulŭ ei cu ómenii sĕi steteau deoparte gata sĕ o apere în casŭ de vre-unŭ atacŭ. Odată voiră sĕ o alégă regină, şi numai cu mare greutate putŭ sĕ se substragă furtunóselorŭ omagii. Dr. Holub a ajunsŭ până la 12 milurĭ depărtare de lacŭlŭ Bangweolo.

***

Anticităţĭ avare. — In Palmsdorf lângă Szepes-Iglo a fostŭ de curêndŭ mare bucuriă între copii din satŭ carĭ se jucau. Se uitau la unŭ ţĕranŭ de acolo cum săpa o fântână; dêr acestŭ omŭ săpândŭ totŭ mai adêncŭ, dete peste o mulţime de „jucăriĭ" ruginite: suliţe, săgeţĭ, balestre, vêrfurĭ de lance şi alte lucrurĭ atrăgĕtóre, pe care copii le luară cu învoiala ţĕranului arangiândŭ astfelŭ o grandiósă, patriă de »Briganḑĭ şi soldaţĭ". Câţiva ómenĭ din satŭ mai cu pricepere observară armele ruginite în mânile copiilorŭ şi se convinseră că suntŭ unelte de rĕsboiu de mare valóre istorică. Obiectele găsite s'au adunatŭ şi s'au făcutŭ cu succesŭ mai departe săpăturĭ în acelŭ locŭ. Armele se credŭ a fi din timpulŭ Avarilorŭ.

---

române, care declară pe Şincai de unŭ martirŭ alŭ naţionalităţii sale. Insĕ nu putemŭ de locŭ sĕ pricepemŭ povestirea lui Obedenariu, care de altmintrelea se intemeiază esclusivŭ numai pe discursulŭ lui Popŭ publicatŭ în a. 1869 în Analele Academiei romane. Insĕ „*opus igne, autor patibulo dignus*", stă neştersŭ în discursulŭ lui Popŭ. ca unŭ monumentŭ ruşinosŭ alŭ tirâniei unguresci.

In anulŭ 1878 Academia din Bucuresci însărcină pe Nicolae Densuşianŭ sĕ facă cercetărĭ în Archivele Transilvaniei şi Ungariei cu privire la revoluţiunea ţĕranilorŭ din 1784—1785. Densuşianŭ îşĭ împlini misiunea şi în a. 1880 publică resultatulŭ cercetărilorŭ sale.

Densuşianŭ află în Cluşiu manuscriptulŭ cronicei lui Şincai la căicăiulŭ căreia stă scrisŭ: Retento manuscripto et 4 impressis exemplaribus ad typum admittitur. Sign. Magno-Varadini 6-a maji 1812. Autonius Szerdahelyi mp. districtualis librorum revisor regius (L. S.) Adecă: Reţinêndu-se manuscriptulŭ şi 4 esemplare din cele imprimate, se concede tipărirea operei. Oradea mare 6 Maĭ. 1812. Antonu Szardahelyi, censorŭ districtualŭ regalŭ.

Vedemŭ aşa dêr, că Şincai putea sĕ-şĭ tipăréscă cronica sa în Oradea mare, şi opera ar fi şi apărutŭ, întocmai după cum a apărut: *Istoria pentru inceputulŭ Românilorŭ a lui Petru Maiorŭ în anulŭ 1812 în Buda.* Insĕ aicĭ ese la lumină partea muşcătóre ce esistă în caracterulŭ lui Şincai.

In Transilvania trăia încă pe timpulŭ acesta episcopulŭ unitŭ Ionŭ Bobŭ, cu care Şincai avuse o certă la a. 1794, cértă din care avŭ Şincai sĕ sufere, dêr nu episcopulŭ. Şincai cugeta acum că va puté sĕ capete o rĕsbunare morală asupra lui Bobŭ, décă opera sa va fi admisă şi de censura transilvană. Insĕ sórtea 'i fu nefavorabilă şi aicĭ. In timpulŭ acesta censorŭ la guvernulŭ transilvanŭ era episcopulŭ catolicŭ Martonfi, êr de altă parte episcopulŭ unitŭ (Ionŭ Bobŭ) era asesorŭ permanentŭ în consiliulŭ guvernului. Ce e dreptŭ, nu cunoscŭ mai de aprópe relaţiunile personalĭ ale acestorŭ doi episcopĭ, dêr nu este nicidecum vre-o imposibilitate, ca dênşii sĕ fi convenitŭ câteodată, şi sĕ fi avutŭ óre-care influenţă unulŭ asupra altuia. Destulŭ, că influenţatŭ de Bobŭ,(orĭ neinfluenţatŭ Martonfi nu fŭ de părere ca sĕ se tipăréscă opera lui Şincai şi dênsulŭ încheiă opiniunea sa cu cuvintele următóre: »Décă voimŭ din nou sĕ aţiţămŭ poporulŭ şi pe Românii învĕţaţĭ cu publicarea acestei cărţĭ, atuncĭ vomŭ da ocasiune sĕ se încépă de nou tălhăriile, omorurile şi aprinderile, şi acésta sĕ nu merite esiliulŭ şi inchisórea?«

Aşa sună espresŭ raportulŭ autenticŭ alŭ censorului, »despre care noi amŭ avut până acum numai simple tradiţiunĭ", ḑice Densuşianŭ, care l'a cetitŭ in originalŭ şi l'a copiatŭ.

(Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Septemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100 15	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hârtiă 5%	87.20	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. –
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 —	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 –	Renta de hârtiă austriacă	81 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50	Renta de arg. austr.	82 55
Bonurĭ rurale ungare	104.40	Renta de aurŭ austr.	112 45
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40	Losurile din 1860	136 25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 50	Acțiunile băncei austro-ungare	882 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 55
		Londra 10 Livres sterlinge	125 95

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{3}{4}$
» convert. (6%)	$89\frac{3}{4}$	$90\frac{1}{4}$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	$14.\frac{1}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 23 Septemvre st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vend.	8.70
Argint românesc	»	8 60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9 94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ in *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre dimineța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre sera.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre dimineța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute sera.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.